

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04

21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24

00-503 W A R S Z A W A

TELEFAX: 29-40-89

BS/152/124/93

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
PO WYBORACH DO SEJMU I SENATU**

Komunikat z badań

Warszawa, październik 1993 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

ZAUFANIE DO POLITYKÓW PO WYBORACH DO SEJMU I SENATU

◆ Po wyborach wzrosła w społeczeństwie znajomość polityków, a wraz z nią zwiększyło się zaufanie do wielu spośród nich.

◆ Największy wzrost zaufania odnotowali: prezydent, liderzy zwycięskich ugrupowań: Aleksander Kwaśniewski, Ryszard Bugaj i Waldemar Pawlak oraz Hanna Suchocka i Bronisław Geremek.

◆ Waldemar Pawlak cieszy się największym zaufaniem społeczeństwa. Ufa mu blisko trzy czwarte badanych. Ostatnie miejsce w rankingu zaufania do polityków zajmuje tradycyjnie już Jarosław Kaczyński oraz Jerzy Urban.

Wybory to nowe rozdanie kart. Na scenie politycznej pojawiają się nowi ludzie, tworzą się nowe sojusze. Czy zmieniły się po wyborach opinie o czołowych naszych politykach, czy darzymy ich zaufaniem? Odpowiedzi na te pytania dostarcza ostatni sondaż CBOS¹.

Kampania wyborcza przyczyniła się do spopularyzowania polityków w społeczeństwie. Największy wzrost stopnia znajomości odnotował lider zwycięskiego ugrupowania - Aleksander Kwaśniewski, polityk, którego w połowie sierpnia nie znalazła jedna czwarta ankietowanych. W świadomości społecznej wyraźniej utrwaliły się także osoby Ryszarda Bugaja i Andrzeja Leppera, a nawet - choć w mniejszym stopniu - polityków stosunkowo dobrze znanych, jak Jarosław Kaczyński, Krzysztof Skubiszewski, Wiesław Chrzanowski czy Marian Krzaklewski.

Komu ufamy po wyborach?

Największym zaufaniem społeczeństwa cieszy się jeden z najbardziej prawdopodobnych kandydatów na stanowisko premiera - Waldemar Pawlak. We wrześniu uzyskał on niemal taki sam odsetek wskazań pozytywnych jak w lipcu '92, w okresie swojej pierwszej krótkotrwałej

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (39) zrealizowano w dniach 24-29 września '93 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1135).

kadencji premiera. W stosunku do notowań z sierpnia '93 jeszcze silniej ugruntował on pozycję najbardziej godnego zaufania polityka w kraju.

Dalsze miejsca w rankingu polityków zajmują osoby już tradycyjnie obdarzane dużym społecznym zaufaniem: Krzysztof Skubiszewski, Hanna Suchocka, Tadeusz Mazowiecki i Jacek Kuroń. Przy czym, jak wskazują średnie ocen, Skubiszewski, Pawlak oraz rzecznik praw obywatelskich Tadeusz Zieliński w największym stopniu są oceniani jednoznacznie pozytywnie².

Z grona polityków aktywnych na scenie politycznej najmniejsze zaufanie budzi Jarosław Kaczyński (nie ufa mu blisko dwie trzecie respondentów). W opinii społecznej ma on o 9% gorsze notowania niż drugi na tej liście - Jerzy Urban. Obiekt licznych ataków Kaczyńskiego, Mieczysław Wachowski, jest lepiej postrzegany niż lider Porozumienia Centrum. Prezes PC jest wśród wszystkich polityków z naszej listy oceniany najbardziej jednoznacznie negatywnie (średnia -2,0).

Osobami traktowanymi nieufnie przez więcej niż jedną trzecią ankietowanych są również Leszek Moczulski, Andrzej Lepper, Wiesław Chrzanowski, Janusz Lewandowski, Lech Wałęsa i Jan Olszewski.

Najmniej znanymi politykami po wyborach okazali się: Józef Zych, Wiesława Ziółkowska, Tadeusz Zieliński i Józef Oleksy. Więcej niż jedna trzecia badanych deklaruje także nieznamość Ewy Spychalskiej, niewiele mniej osób nie zna także Andrzeja Olechowskiego i Mieczysława Wachowskiego (tab. 1).

² Zaletą średnich jest możliwość bezpośredniego porównywania ich wartości; przy obliczaniu uwzględnia się odpowiedzi tych respondentów, którzy deklarowali, że znają danego polityka. Oceniając stopień zaufania do poszczególnych postaci życia politycznego, badani posługiwali się skalą ocen od -5 do +5 (-5 oznaczało głęboką nieufność, 0 - obojętność, a +5 pełne zaufanie).

Tabela 1

Politycy	Odsetek respondentów deklarujących				Średnia ocen
	zaufanie	nieufność	obojętność	nieznajomość	
W. Pawlak	72	8	13	6	2.1
K. Skubiszewski	67	6	14	11	2.6
H. Suchocka	66	17	13	2	1.6
T. Mazowiecki	62	17	18	2	1.2
J. Kuroń	59	22	16	2	1.0
A. Kwaśniewski	46	21	19	2	1.7
L. Wałęsa	44	35	19	1	-0.1
T. Zieliński	43	5	12	39	2.2
B. Geremek	41	26	21	9	0.3
M. Krzaklewski	40	18	24	15	0.5
W. Cimoszewicz	40	26	20	12	0.2
J.K. Bielecki	38	33	22	5	-0.1
Z. Bugaj	37	11	20	29	1.0
Z. Bujak	34	15	22	25	0.6
J. Olszewski	34	34	23	7	-0.3
L. Moczulski	33	41	17	7	-0.6
A. Olechowski	31	14	21	32	0.6
W. Ziółkowska	30	11	17	41	0.8
E. Szychalska	28	12	23	36	0.6
W. Chrzanowski	26	38	20	14	-0.8
J. Zych	27	7	19	46	0.8
J. Oleksy	24	16	20	38	0.2
A. Lepper	20	39	18	21	-1.2
J. Urban	18	52	22	6	-1.7
L. Miller	16	30	24	28	-1.0
J. Lewandowski	15	36	19	27	-1.3
J. Kaczyński	15	61	16	6	-2.0
M. Wachowski	9	32	24	33	-1.5

Wraz ze znajomością polityków wzrosło zaufanie społeczeństwa do wielu z nich (tab. 2).

Tabela 2

Politycy	Odsetek deklarujących zaufanie wg terminów badań:													
	I '92	III	V	VII	IX	X	XI	I '93	II	III	IV	VI	VIII	IX
W.Pawlak	24	23	25	73	61	58	62	62	57	59	58	64	65	72
K.Skubiszewski	80	79	77	77	73	76	78	76	72	75	70	76	64	67
H.Suchocka	--	--	--	65	77	79	82	77	71	77	73	74	60	66
T.Mazowiecki	65	49	54	59	58	64	68	67	63	58	64	62	57	62
J.Kuroń	87	86	84	88	83	81	82	80	74	74	75	67	61	59
A.Kwaśniewski	32	29	28	31	26	26	26	28	29	28	31	39	39	46
L.Wałęsa	63	51	48	52	47	49	52	50	43	44	47	52	35	44
T.Zieliński	--	--	--	--	--	--	26	37	--	33	37	48	45	43
B.Geremek	59	52	44	46	39	40	43	40	--	40	33	39	36	41
M.Krzaklewski	41	36	37	39	35	34	37	45	--	45	43	52	41	40
W.Cimoszewicz	32	36	27	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40
R.Bugaj	--	21	--	--	--	--	--	--	28	--	--	28	30	37
J.K.Bielecki	58	43	41	46	39	42	47	43	44	44	46	40	37	38
Z.Bujak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	35	--	--	34
J.Olszewski	75	61	52	32	30	30	34	31	33	29	28	33	31	34
L.Moczulski	45	33	39	38	35	34	39	38	35	31	40	35	34	33
A.Olechowski	15	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	31
W.Ziółkowska	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	30
E.Spychalska	--	22	26	28	31	30	29	33	--	32	34	41	39	28
W.Chrzanowski	34	30	25	35	32	31	29	32	--	30	27	30	25	26
J.Zych	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	27
J.Oleksy	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	24
A.Lepper	--	--	--	14	14	12	13	15	--	18	20	20	19	20
J.Urban	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	18
L.Miller	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	16
J.Lewandowski	--	--	--	--	--	--	17	--	--	--	21	24	15	15
J.Kaczyński	21	22	23	17	17	19	15	17	18	15	17	15	14	15
M.Wachowski	--	--	8	--	--	--	--	--	13	17	17	14	10	9

We wrześniu odnotowano wzrost zaufania do najważniejszych osób w państwie. Prezydentowi Lechowi Wałęsie ufa obecnie o 9% respondentów więcej niż przed miesiącem (jest to największy wzrost zaufania we wrześniu), a premierowi ustępującego rządu, Hannie Suchockiej, o 6% więcej badanych. Można sądzić, że dla tych wyników istotny jest okres powyborczy, w którym zwykle polepszają się nieco społeczne nastroje związane z nadziejami,

jakie budzi nowa sytuacja polityczna. Być może też bliskie już rozstanie z rządem Suchockiej i jej ostatnie wystąpienia w środkach masowego przekazu zniwelowały niekorzystne wyobrażenia o pracy rządu, jakie wyborcy mogli sobie wyrobić, przysłuchując się zmasowanym atakom na rząd w czasie kampanii wyborczej wielu opozycyjnych partii.

Duży wzrost zaufania w porównaniu z sierpniem '92 odnotowali politycy zwycięskich ugrupowań. Skokowo wzrosło zaufanie do Ryszarda Bugaja (o 8%) oraz do Aleksandra Kwaśniewskiego (o 7%) i Waldemara Pawlaka (o 7%). Lider SdRP cieszy się największym zaufaniem, co zrozumiałe, wśród osób określających swoje poglądy jako lewicowe oraz wśród niewierzących; ufają mu także przedstawiciele inteligencji i kadry kierowniczej, prywatni przedsiębiorcy oraz robotnicy. Najbardziej sceptycznie są do niego nastawieni uczniowie i studenci oraz osoby głęboko religijne.

Mniej jednolitą politycznie grupą są zwolennicy Ryszarda Bugaja, reprezentującego lewicę postsolidarnościową. Stopień zaufania do przewodniczącego Unii Pracy nieznacznie różnicują deklarowane poglądy polityczne, co oznacza, że nie jest on tak jednoznacznie jak Kwaśniewski postrzegany jako lewica. Ma on lepsze notowania niż lider SLD wśród ludzi z wyższym wykształceniem, wśród kadry kierowniczej i inteligencji oraz uczniów i studentów.

Po wyborach wzrosło zaufanie do polityków Unii Demokratycznej, choć w mniejszym stopniu niż w przypadku liderów zwycięskich ugrupowań. Wydaje się, że głównie jest to odzyskanie zaufania utraconego w sierpniu przez większość polityków wszystkich ugrupowań. Tendencja spadkowa utrzymała się jedynie w przypadku Jacka Kuronia, który pomimo to w dalszym ciągu jest po Hannie Suchockiej i Tadeuszu Mazowieckim najbardziej popularnym politykiem UD. Swój wizerunek poprawił nowy szef parlamentarnego klubu UD - Bronisław Geremek.

Duży (o 17 punktów) spadek zaufania do prezydenta, odnotowany między czerwcem i sierpniem można tłumaczyć m.in. jego bezpośrednim zaangażowaniem się w kampanię na rzecz

BBWR³. Obecnie jest on postrzegany przez osoby niezadowolone z wyników wyborów i reprezentantów przegranej prawicy jako jedyna realna siła równoważąca i mogąca się przeciwstawić zdominowanemu przez lewicę Sejmowi. Potwierdzać to może fakt, że wśród osób interesujących się polityką i określających swoje poglądy jako prawicowe w największym stopniu wzrosło zaufanie do prezydenta, a zmalała nieufność. Po wyborach prezydent odzyskał zaufanie utracone przed sierpniem w niektórych grupach społecznych: wśród pracowników fizyczno-umysłowych i rolników, a w nieco mniejszym stopniu wśród emerytów, rencistów oraz uczniów i studentów.

W największym stopniu straciła zaufanie społeczeństwa Ewa Szychalska. Jedną z przyczyn może być to, że w czasie kampanii wyborczej nie była ona osobą szczególnie widoczną. Spadek społecznego zaufania do niej może też być skutkiem jej wystąpień, zapowiadających zerwanie sojuszu z SLD, jeśli nowa koalicja rządowa nie spełni obietnic przedwyborczych. Prawdopodobnie wyborcy bardziej oczekują postawy nastawionej na współdziałanie niż kolejnych kłótni, podziałów i personalnych przepychanek. Zaufanie do lidera "Solidarności" - Mariana Krzaklewskiego nie zmalało.

Percepcja sceny politycznej

W celu opisanego sposobu postrzegania elity politycznej kraju zastosowaliśmy analizę czynnikową⁴. W jej wyniku otrzymaliśmy pięć czynników dających obraz tego, w jaki sposób respondenci, myśląc o czołowych postaciach sceny politycznej, niejako "łączy" je w grupy według pewnych kryteriów (tab. 3).

³ Zob. komunikat z badań CBOS "Zaufanie do polityków w sierpniu '93", sierpień '93.

⁴ Zastosowano analizę czynnikową metodą rotacji Oblimin bez określenia liczby czynników.

Tabela 3

Politycy	Czynniki				
	I	II	III	IV	V
K. Skubiszewski	0.66				
L. Miller		0.82			
W. Cimoszewicz		0.80			
A. Kwaśniewski		0.79			
J. Oleksy		0.63			
E. Szychalska		0.59			
J. Urban		0.58			
W. Pawlak		0.50			
W. Ziółkowska		0.50			
A. Lepper		0.46			
J. Zych		0.38			
J. Kaczyński			0.76		
L. Moczulski			0.74		
J. Olszewski			0.70		
M. Krzaklewski			0.57		
W. Chrzanowski			0.48		
T. Mazowiecki				0.73	
H. Suchocka				0.71	
B. Geremek				0.71	
J. Kuroń				0.69	
J.K. Bielecki				0.68	
J. Lewandowski				0.65	
L. Wałęsa				0.52	
A. Olechowski				0.46	
M. Wachowski				0.43	
R. Bugaj					0.87
Z. Bujak					0.85
T. Zieliński					0.43
Procent wyjaśnionej wariancji					
53					

Pierwszy czynnik tworzy samotnie Krzysztof Skubiszewski. Wydaje się, że jest on postrzegany jako postać spoza polityki, osoba nie uwikłana w gry i przetargi między partiami. Jednym z powodów takiego postrzegania może być trwałość pozycji ministra mimo zmian kolejnych rządów.

W myśleniu o politykach lewicy wyraźnie jest obecne zróżnicowanie według kryterium przeszłości.

Pierwszą grupę polityków (czynnik II), do której zaliczają się zarówno liderzy SLD, jak i PSL, a także Jerzy Urban i Wiesława Ziółkowska, można określić jako środowisko lewicowe

kojarzone z poprzednim systemem. W skład tej grupy wchodzi członkowie i sympatycy byłej PZPR oraz stronnictw sojuszniczych, niezależnie od obecnej przynależności partyjnej.

Odrębną grupę tworzą przedstawiciele lewicy postsolidarnościowej oraz rzecznik praw obywatelskich kojarzony, jak można sądzić, z szeroko rozumianą lewicą w związku z niektórymi podejmowanymi przez niego działaniami. Siłę przeciwstawnego postrzegania dwóch grup polityków - związanych z lewicą postkomunistyczną i lewicą postsolidarnościową - obrazuje dość wysoka wartość współczynnika korelacji między czynnikiem II i V. Wynosi ona - 0.24. Warto to podkreślić szczególnie w przededniu powołania być może szerokiej koalicji rządowej lewicy (SLD, PSL, UP).

Czynnik IV można by określić jako czynnik władzy państwowej. Tworzą go politycy z Unii Demokratycznej, Kongresu Liberalno-Demokratycznego, a także reprezentanci "obozu belwederskiego".

Jako odrębna grupa (czynnik III) postrzegani są politycy opozycyjni wobec rządu i prezydenta.

★

★

★

Wybory i kampania wyborcza przyczyniły się do lepszej znajomości polityków. Efektem kampanii przedwyborczej był spadek zaufania do większości liderów partii startujących w wyborach. W wyniku wyborów zwiększył się poziom zaufania przede wszystkim do polityków zwycięskich ugrupowań. Niemal bez zmian pozostał wizerunek polityków, których partie nie weszły do parlamentu.

W stosunku do przedwyborczych ocen znacznie poprawiły się notowania prezydenta oraz premier Suchockiej.

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Zaufanie do Lecha Wałęsy (wrzesień '93)

(%)

	Zaufanie	Obojętność	Nieufność	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	20	35	1	1122
Płeć					
Mężczyźni	44	18	37	1	533
Kobiety	44	21	33	2	589
Wiek					
do 24 lat	39	20	38	3	123
25-34	40	19	39	2	179
35-44	41	21	38	1	266
45-54	42	24	33	0	203
55-64	51	13	34	2	185
65 lat i więcej	52	19	27	2	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	43	17	37	3	432
Miasto do 20 tys.	39	28	33	0	120
od 21 do 100 tys.	47	19	32	1	219
101-500 tys.	43	22	35	0	210
501 tys. i więcej mieszk.	47	18	34	1	142
Region					
Północny	46	21	33	0	152
Zachodni	46	25	29	0	115
Środkowozachodni	44	18	37	1	159
Środkowy	45	17	33	4	204
Wschodni	40	10	49	1	116
Południowo-wschodni	43	23	34	0	185
Południowo-zachodni	44	23	32	2	190
Wykształcenie					
Podstawowe	44	16	37	2	409
Zasadnicze zawodowe	45	22	32	1	300
Średnie	44	20	36	1	323
Wyższe	38	31	32	0	89
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	42	28	30	0	65
Prac.umysl.niż.szczebła	49	23	27	1	109
Pracownicy fiz.- umysł.	53	20	27	0	52
Robotnicy wykwalifikowani	36	16	43	4	113
Robotnicy niewykwalifik.	38	9	50	3	66
Rolnicy	40	17	42	1	85
Prywatni przedsiębiorcy	34	29	36	1	60
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	51	17	30	2	358
Uczniowie i studenci	46	26	29	0	34
Bezrobotni	30	19	51	0	91
Gospodynie domowe i inni	43	25	30	2	87
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	37	16	46	1	84
500 tys. - 999 tys.	43	17	38	2	255
1000 tys. - 1499 tys.	40	23	35	2	304
1500 tys. - 1999 tys.	56	20	24	0	197
2000 tys. i powyżej	45	19	36	0	252
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	20	40	2	522
Średnie	49	20	30	2	452
Dobre	51	17	32	0	148
Zainteresowanie polityką					
Duże	57	22	20	0	149
Średnie	44	20	36	0	456
Małe lub żadne	40	19	38	3	517
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	27	25	1	51
Raz w tygodniu	50	20	29	1	648
Kilka razy w roku	37	17	44	2	332
W ogóle nie uczestniczy	24	26	49	0	90
Poglądy polityczne					
Lewica	31	18	51	0	245
Centrum	46	24	30	0	288
Prawica	60	16	24	0	270
Trudno powiedzieć	39	20	36	5	319

Tabela 2. Zaufanie do Lecha Wałęsy (sierpień '93)

(%)

	Zaufanie	Obojętność	Nieufność	Liczba osób
Ogółem	36	19	45	1357
Płeć				
Mężczyźni	35	20	45	651
Kobiety	37	18	45	706
Wiek				
do 24 lat	27	22	51	157
25-34	33	18	49	264
35-44	29	21	50	273
45-54	35	19	46	221
55-64	43	15	42	198
65 lat i więcej	46	20	34	239
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	23	45	537
Miasto do 20 tys.	30	20	50	178
od 21 do 100 tys.	40	12	48	214
101-500 tys.	43	19	38	234
501 tys. i więcej mieszk.	39	14	47	194
Region				
Północny	30	27	43	138
Zachodni	28	21	51	150
Środkowozachodni	36	15	49	200
Środkowy	37	18	44	244
Wschodni	35	16	49	180
Południowo-wschodni	37	18	46	231
Południowo-zachodni	43	22	35	214
Wykształcenie				
Podstawowe	38	20	42	495
Zasadnicze zawodowe	32	19	49	408
Średnie	36	19	45	379
Wyższe	41	16	43	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	23	44	52
Prac. umysł. niż. szczebla	37	18	45	94
Pracownicy fiz.- umysł.	31	19	50	57
Robotnicy wykwalifikowani	36	17	47	157
Robotnicy niewykwalifik.	38	10	52	72
Rolnicy	28	17	54	162
Prywatni przedsiębiorcy	30	12	58	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	42	20	38	429
Uczniowie i studenci	46	12	42	42
Bezrobotni	29	26	45	131
Gospodynie domowe i inni	31	23	47	105
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	24	20	56	123
500 tys. - 999 tys.	32	23	45	341
1000 tys. - 1499 tys.	36	17	47	354
1500 tys. - 1999 tys.	38	15	47	231
2000 tys. i powyżej	44	18	38	278
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	18	51	663
Średnie	39	22	39	521
Dobre	44	14	43	173
Zainteresowanie polityką				
Duże	36	14	50	148
Średnie	38	19	43	536
Małe lub żadne	34	20	46	674
Ocena kier. roz. w kraju				
Dobry kierunek	61	16	22	233
Zły kierunek	27	18	54	889
Trudno powiedzieć	43	24	33	235
Poglądy polityczne				
Lewica	25	13	62	283
Centrum	33	22	45	369
Prawica	53	15	32	247
Trudno powiedzieć	35	22	43	457

Tabela 3. Zaufanie do Aleksandra Kwaśniewskiego (wrzesień '93)

(%)

	Zaufanie	Obojętność	Nieufność	Nie zna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	19	21	13	2	1128
Płeć						
Mężczyźni	52	17	22	8	1	532
Kobiety	41	20	20	17	3	596
Wiek						
do 24 lat	38	23	22	12	5	123
25-34	45	17	25	10	3	177
35-44	50	21	22	5	1	266
45-54	51	16	21	10	2	205
55-64	47	19	20	13	1	186
65 lat i więcej	39	16	13	30	2	171
Miejsce zamieszkania						
Wieś	43	21	15	18	3	433
Miasto do 20 tys.	59	21	11	7	2	120
od 21 do 100 tys.	48	11	24	14	3	225
101-500 tys.	46	19	27	7	1	208
501 tys. i więcej mieszk.	40	21	31	7	1	142
Region						
Północny	56	17	17	9	1	152
Zachodni	51	13	21	13	2	117
Środkowozachodni	56	19	13	11	2	159
Środkowy	38	20	21	16	5	205
Wschodni	44	12	25	18	2	120
Południowo-wschodni	38	21	29	12	1	185
Południowo-zachodni	45	24	20	10	2	190
Wykształcenie						
Podstawowe	41	20	13	24	3	418
Zasadnicze zawodowe	48	18	23	9	2	299
Średnie	48	18	28	4	1	323
Wyższe	54	19	24	2	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	57	22	20	2	0	65
Prac.umysł.niż.szczebla	51	15	28	4	3	109
Pracownicy fiz.- umysł.	47	23	26	2	2	50
Robotnicy wykwalifikowani	54	12	17	11	6	113
Robotnicy niewykwalifik.	52	21	15	8	4	67
Rolnicy	46	19	16	19	1	85
Prywatni przedsiębiorcy	53	17	26	2	2	60
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	43	17	19	20	2	363
Uczniowie i studenci	38	23	33	6	0	34
Bezrobotni	41	26	14	18	2	91
Gospodynie domowe i inni	36	22	27	12	2	88
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys.zł	36	26	15	22	2	84
500 tys. - 999 tys.	47	18	19	14	2	255
1000 tys. - 1499 tys.	49	20	16	13	3	303
1500 tys. - 1999 tys.	45	15	25	13	2	203
2000 tys. i powyżej	48	18	27	5	1	252
Ocena własnych war. mater.						
Złe	48	20	18	13	2	527
Średnie	44	19	22	12	3	454
Dobre	46	12	29	13	1	147
Zainteresowanie polityką						
Duże	57	11	28	3	0	148
Średnie	52	16	25	6	1	455
Małe lub żadne	38	23	14	21	4	525
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	16	32	19	1	52
Raz w tygodniu	41	20	23	13	3	652
Kilka razy w roku	52	18	18	11	1	333
W ogóle nie uczestniczy	64	13	11	10	1	90
Poglądy polityczne						
Lewica	76	11	9	4	0	245
Centrum	51	22	18	7	1	286
Prawica	32	17	46	5	1	270
Trudno powiedzieć	31	22	12	30	6	326

Tabela 4. Zaufanie do Ryszarda Bugaja (wrzesień '93)

(%)

	Zaufanie	Obojętność	Nieufność	Nie zna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	20	11	29	3	1129
Płeć						
Mężczyźni	42	19	12	25	2	534
Kobiety	34	21	9	33	3	595
Wiek						
do 24 lat	34	17	9	34	6	123
25-34	34	21	9	30	6	179
35-44	41	23	12	23	1	265
45-54	42	21	14	21	2	205
55-64	37	23	10	28	3	187
65 lat i więcej	35	10	9	45	1	170
Miejsce zamieszkania						
Wieś	27	17	11	41	3	434
Miasto do 20 tys.	48	16	9	22	6	120
od 21 do 100 tys.	44	22	8	24	2	224
101-500 tys.	41	23	13	20	2	210
501 tys. i więcej mieszk.	45	23	12	19	1	142
Region						
Północny	40	24	12	23	1	152
Zachodni	41	14	6	39	0	117
Środkowozachodni	40	23	9	26	2	159
Środkowy	34	18	12	29	7	205
Wschodni	31	17	16	31	6	120
Południowo-wschodni	34	21	9	33	3	184
Południowo-zachodni	43	19	10	26	2	191
Wykształcenie						
Podstawowe	25	18	8	46	3	417
Zasadnicze zawodowe	38	21	13	26	2	299
Średnie	46	22	13	15	5	323
Wyższe	66	16	10	7	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	64	7	6	16	8	65
Prac. umysł. niż. szczebla	48	24	14	11	2	109
Pracownicy fiz.- umysł.	42	22	11	23	2	52
Robotnicy wykwalifikowani	34	27	7	27	5	113
Robotnicy niewykwalifik.	31	24	7	34	4	67
Rolnicy	21	19	11	46	3	85
Prywatni przedsiębiorcy	48	19	17	12	5	60
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	37	16	12	34	2	363
Uczniowie i studenci	54	12	8	18	7	34
Bezrobotni	22	34	5	38	1	91
Gospodynie domowe i inni	34	16	15	34	1	87
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 500 tys. zł	18	19	9	53	1	83
500 tys. - 999 tys.	35	22	12	29	2	255
1000 tys. - 1499 tys.	34	21	11	31	2	304
1500 tys. - 1999 tys.	40	16	11	30	2	203
2000 tys. i powyżej	50	20	10	16	4	253
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	22	11	29	2	526
Średnie	38	17	11	30	4	455
Dobre	43	21	8	25	3	148
Zainteresowanie polityką						
Duże	59	17	13	11	1	149
Średnie	45	21	11	20	3	456
Małe lub żadne	25	20	9	42	4	524
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	36	22	14	26	1	52
Raz w tygodniu	36	17	11	33	3	651
Kilka razy w roku	37	25	10	25	3	334
W ogóle nie uczestniczy	53	17	8	19	3	90
Poglądy polityczne						
Lewica	47	19	11	23	1	245
Centrum	47	19	9	22	3	288
Prawica	42	22	16	17	2	270
Trudno powiedzieć	19	19	8	49	5	325